

Radost a vděčnost (1Te 1,1–10)

Základní verš

„Stále vzdáváme díky Bohu za vás za všechny a ustavičně na vás pamatujeme ve svých modlitbách; před Bohem a Otcem naším si připomínáme vaši činnou víru, usilovnou lásku a vytrvalou naději v našeho Pána Ježíše Krista.“ (1Te 1,2.3)

Hlavní myšlenka

Pavel našel v životě křesťanů z Tesaloniky mnoho pozitivních věcí, které svědčily o jejich opravdovosti a které apoštola naplňovaly radostí a vděčností Bohu. Mnohé z nich stojí za povšimnutí i dnes.

Po třech úvodních lekcích, které nám pomohly blíže porozumět prostředí, do kterého Pavel psal své dopisy, a pohnutkám, které k jejich sepsání vedly, se nyní dostáváme k tomu, abychom postupně prošli textem samotných dopisů.

Pavel v úvodu svého dopisu zdůrazňuje své horlivé modlitby za ty, kteří jsou podobně jako on součástí církve. Raduje se z toho, že jsou tesaloničtí křesťané stále věrni tomu, co přijali. Jejich životy jsou navzdory mnoha problémům jasným důkazem proměňující moci Ducha.

První kapitolu zakončuje poznámkou o tom, jak Tesaloničtí od něj přijali učení evangelia a s nadšením očekávali den, kdy Ježíš přijde znovu, aby je vysvobodil od „přicházejícího hněvu“.

V této lekci se podíváme blíže na situaci nově obrácených v tomto sboru a na obtíže a výzvy, jimž museli na počátku své nové duchovní cesty čelit.

Modlitba díkůvzdání

¹Pavel, Silvanus a Timoteus tesalonické církvi v Bohu Otci a v Pánu Ježíši Kristu: Milost vám a pokoj. ²Stále vzdáváme díky Bohu za vás za všechny a ustavičně na vás pamatujeme ve svých modlitbách; ³před Bohem a Otcem našim si připomínáme vaši činnou víru, usilovnou lásku a vytrvalou naději v našeho Pána Ježíše Krista. (1Te 1,1–3)

Osobní studium

Hned úvodní slova Prvního listu Tesalonickým nám něco málo prozrazují o Pavlově skromnosti. Přestože šlo jasně o jeho dopis (1Te 2,18; 3,5; 5,27), snaží se upozornit i na své spolupracovníky Silvana a Timotea.

Úvod tohoto dopisu je typickou ukázkou toho, jak se psaly staré řecké dopisy, avšak s malým dodatkem. Jestliže obvykle Řekové ve svých dopisech přáli čtenářům „milost“, Pavel přidává typicky židovské „pokoj“ (šalom). „Milost“ a „pokoj“ – to jsou dvě výstižná slova, která přesně vyjadřují, o čem jde v křesťanské zkušenosti.

Kdo byl Silvanus? Zdá se, že jde o latinskou podobu aramejského jména „Silas“. Židé, kteří žili mimo Palestinu, obvykle používali vedle svých původních jmen také řecká nebo latinská jména. (To je pravděpodobně i vysvětlení toho, proč i pisatele novozákonních dopisů známe jako „Saula“ i jako „Pavla“.) Silas byl křesťanem z Jeruzaléma, stejně jako Marek, který Pavla doprovázel na jeho první cestě. Díky spolupráci těchto bratrů z Jeruzaléma se Pavlovi dařilo stále podporovat a udržovat jednotu v církvi.

Ve své úvodní modlitbě Pavel děkuje za velmi praktické projevy duchovnosti tesalonických křesťanů. Víra nás inspiruje k činnosti a aktivitě. Opravdová láska souvisí vždy také s úsilím. Naděje vyžaduje značnou trpělivost. Tato slova kladou důraz na konání, ne na abstraktní myšlenky. Na jiných místech Nového zákona je pořadí zmíněných tří vlastností (víra, láska, naděje) trochu jiné, nicméně trojice vždy vrcholí „láskou“, aby bylo jasné, co je nejdůležitější (viz 1K 13,13). Odlišné pořadí v našem třetím verši ukazuje, že ve svých dopisech do Tesaloniky chtěl Pavel zdůraznit téma budoucnosti, k níž se křesťanská naděje upírá.

Zdá se, že tímto úvodem naplněným vděčností se Pavel pokouší probudit v adresátech pozitivní emoce. Tak totiž budou daleko otevřenější pro další důležitá témata, o kterých jim chce psát dále.

Aplikace

Říká se, že ve společnosti je „špatná nálada“; někdy převažují negativní emoce a občas se vyskytnou i agresivní jednání. Apoštol Pavel je však při komunikaci s druhými pozitivní. Když chce druhým něco předat, přistupuje k nim pozitivně a bez předpokladů? Vytváříš okolo sebe otevřenou a vřelou atmosféru? Jak to pomáhá při předávání poselství druhým?

Patříte k vyvoleným

Víme přece, bratři Bohem milovaní, že patříte k vyvoleným... (1Te 1,4)

Osobní studium

Verš čtvrtý je v původním řeckém textu stále ještě pokračováním dlouhého souvětí, které ve 2. verši začalo slovy „Stále vzdáváme díky“. Jedním z důvodů, které vedou Pavla k vděčnosti, je skutečnost, že i Tesaloničtí patří k „vyvoleným“.

Někteří křesťané dotáhli v dějinách myšlenku „vyvolení“ do extrémních podob. Někteří ztratili ze zřetele zcela praktické prožívání křesťanství, protože podle nich nezáleží na naší volbě, ale jen na Boží volbě. Další se zase domnívali, že Boží milost je tu pouze pro několik vyvolených, případně že ten, kdo byl jednou vyvolen, nemůže být už nikdy ztracen.

Ani naše víra by neexistovala nebýt moci Boží lásky, která nás k němu přitahuje. Bůh však každému dává možnost udělat vlastní rozhodnutí, zda chce či nechce být k Bohu přitážen a patřit mu. Tato potřeba našeho osobního rozhodnutí je patrná z mnoha míst Bible (viz např. Joz 24,15; 1Tm 2,4; Zj 3,20). On pro nás udělal to, že si nás v Kristu „vyvolil“. Všichni jsme byli „vyvoleni“ ke spáse. To, že někteří zachránění nebudou, bude projevem jen jejich vlastní volby. Boží volbou je, aby bylo zachráněno celé lidstvo. To výstižně říká apoštol Pavel v 1Tm 2,3,4, kde hovoří o Bohu, který chce „*aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu*“.

Aplikace

Přemýšlej nad tím, co pro tebe znamená, že jsi byl Bohem „vyvolen“. Bůh vždy toužil po tom, abys byl zachráněn a nikdy nepropadl záhubě. Jak na tebe toto vědomí působí?

Důsledky přijetí evangelia

...neboť naše evangelium k vám nepřišlo jen ve slovu, ale i v moci a v Duchu Svatém a v plné přesvědčivosti... (1Te 1,5; ČSP)

Osobní studium

Pátý verš začíná slovem „neboť“. Tím je naznačeno, že se tu Pavel snaží představit důvody, proč je přesvědčen, že tesaloničtí křesťané byli „vyvoleni“ Bohem (1Te 1,4). Zároveň přidává další důvody, proč může ve svých modlitbách Bohu děkovat (1Te 1,2). Raduje se z viditelných důkazů toho, že jeho přátelé odpověděli na Boží volání a On je přijal za své.

Pavel se raduje z toho, že jejich přijetí evangelia se neomezilo pouze na souhlas s učením. Jejich každodenní život byl teď viditelným potvrzením Boží přítomnosti a moci. To, co se odehrávalo v životě církve, bylo možné vysvětlit jen Božím zásahem. Modlitby byly vyslýchány a lidské životy proměňovány. Realita jejich víry se pak projevovala i v jejich jednání a skutcích.

„Ovoce“ Ducha je vždy mocným svědectvím o tom, že Bůh aktivně působí. Po nějakou dobu snad lze předstírat, že prožíváme lásku, radost a pokoj, ale ve chvíli, kdy procházejí naše vztahy v církvi zátěží, ukáže se skutečnost. Když je Duch svatý přítomný a činný v životě věřících, začíná se pro ně stávat přirozeným to, co je jinak naší hříšné podstatě cizí. Křesťané pak jednají s takovou laskavostí, kterou by u sebe dříve nečekali. Pavel viděl plno projevů, které mu potvrzovaly, že jeho přátelé v Tesalonice byli proměněni mocí Ducha.

Posledním z důkazů, že Bůh si tesaloničké křesťany vyvolil, je jejich hluboké vnitřní přesvědčení a jistota, že evangelium je pravdivé a že Bůh vede jejich životy.

Aplikace

Podle čeho je možné poznat, že Duch svatý reálně působí v životech jednotlivců i v životě církve? Na čem stojí tvoje plné přesvědčení, že jsi Bohem vyvolený k věčnému životu?

Osobní příklad

⁵Neboť naše evangelium k vám nepřišlo pouze v slovech, ale v moci Ducha svatého a v přesvědčivé plnosti. Víte, jak jsme si kvůli vám počínali, když jsme byli u vás. ⁶A vy jste jednali jako my i Pán, když jste uprostřed mnohé tísně přijali slovo víry v radosti Ducha svatého. ⁷Tak jste se stali příkladem všem věřícím v Makedonii a v Achaji. (1Te 1,5–7)

Osobní studium

I když to není z většiny biblických překladů patrné, 6. verš je ještě stále pokračováním onoho dlouhého souvětí, které začalo ve 2. verši a bude zakončeno až v 10. verši. V tomto dlouhém souvětí se Pavel snaží vyjmenovat všechny důvody k vděčnosti a k modlitbám díkůvzdání. Verše 6 a 7 přidávají do tohoto „seznamu“ další dvě položky (tato část věty se totiž gramaticky stále pojí ke slovu „neboť“ z 5. verše). Pavel tedy vzdává Bohu díky (v. 2), neboť (v. 5) vidí, že tesaloničtí křesťané jednají podle příkladu, který jim dal on se svými spolupracovníky, a zároveň se stávají příkladem i pro další (v. 6 a 7).

Někdy se snažíme druhé nabádat, aby nenásledovali příklad lidí, ale příklad Kristův. Je to pochopitelné v tom smyslu, že On je ten nejlepší příklad, který nás, na rozdíl od lidí, nikdy nezklame. Ve skutečnosti ale potřebujeme různé vzory i pro jednotlivé životní role. Jako lidé se navzájem potřebujeme, abychom si poradili a pomohli si. Kdopak ještě nikdy nezakusil požehnání dobré rady a dobrého lidského příkladu! A ať už se nám to líbí nebo ne, i ten, kdo je ve vedoucím postavení v církvi, se pro druhé stává také určitým „příkladem“. Proto je důležité, aby ti, kteří chtějí druhým představit Krista, žili podle svého poselství a byli sami příkladem toho, co zvěstují.

Pavel ale dává všemu správné pořadí tím, že zdůrazní, že v prvé řadě přijali Tesaloničtí za zdroj životního nasměrování Boží slovo. To byl ten nejlepší základ, nejlepší model. Poté je Pavel odkazuje na Pána, který má být jejich nejvyšším příkladem hodným následování (v. 6). Ježíšovo jednání je pro ně lepším a bezpečnějším příkladem než Pavlovo.

Pavel si nedělal žádné iluze o vlastním charakteru (1Tm 1,15). Přesto však toužil po tom, aby jej jako svého učitele mohli druzí napodobovat a sami se mohli stát zase příkladem pro ostatní. V tomto specifickém případě jde o vzor radosti v době utrpení. Trápení buď člověka pozvedne, nebo zlomí. V poselství evangelia objevili tesaloničtí křesťané pod vlivem Ducha svatého nadpřirozenou radost v dobách trápení, kterou předtím viděli i v životě Pavla a Silase (Sk 16,22–25).

Aplikace

Jaké jsou tvé životní vzory? V čem ti pomohly? Jakým příkladem jsi ty pro druhé ve svém okolí, v práci, v rodině, v církvi? Které věci v tvém životě jsou hodné následování, a které ne?

Dobrá pověst

⁸Od vás pak se slovo Páně rozeznělo nejen po Makedonii a Achaji, ale o vaší víře v Boha se ví všude, takže není třeba, abychom o tom vůbec mluvili. ⁹Lidé sami vypravují, jak jste nás přijali a jak jste se obrátili od model k Bohu, abyste sloužili Bohu živému a skutečnému ¹⁰a očekávali z nebe jeho Syna, kterého vzkřísil z mrtvých, Ježíše, jenž nás vysvobozuje od přicházejícího hněvu. (1Te 1,8–10)

Osobní studium

Pavel dokončuje své dlouhé souvětí a vysvětluje, jak se dozvěděl o tom, že se křesťané z Tesaloniky stali dobrým příkladem po věřící v celé Makedonii (oblast, kam patřila i Tesalonika) a Achaji (kam patřilo město Korint).

Především byli pro druhé vzorem v misijním úsilí. Boží slovo se od nich „rozeznělo“ do širokého okolí. Za příkladnou považuje Pavel i jejich víru a otevřenost evangeliu. Byli ochotni prožít změny, které bude evangelium žádat, tedy vzdát se model a dalších populárních forem tehdejší zbožnosti.

Pavel žasne nad tím, že se o jejich víře ví „všude“ (v. 8). Díky kvalitním římským silnicím a čilému obchodnímu ruchu byla komunikace v době apoštola Pavla poměrně rychlá. Je tedy možné, že se o víře tesalonických sester a bratří mohl dovídat i od sborů v Římě či Antiochii, které s ním byly v kontaktu.

Většina lidí touží po tom, aby byli od druhých chváleni. Pochvala v sobě však do jisté míry zahrnuje i očekávání. Touto velkou úvodní pochvalou vlastně Pavel adresáty dopisu povzbuzuje k tomu, aby i nadále rostli ve své víře.

Na jejich obrácení je něco pozoruhodného. Jako pohanští modláři museli překonat dva silné předsudky. Především skutečnost, že jde o „bláznivou zvěst“ o nějakém muži, který zemřel a znovu ožil. A pak tu byla i skutečnost, že šlo o učení nějakých podivných židů. Mnozí pohané se proto křesťanskému učení vysmívali. Tesaloníci ale ne. Místo toho se podvolili evangeliu, které zcela změnilo jejich život.

„Tesaloníci věřící byli opravdovými misionáři. Hořeli nadšením pro svého Spasitele, který je zbavil strachu z ‚přicházejícího hněvu‘ (1Te 1,10). Kristova milost zázračně změnila jejich život a Boží slovo, které hlásali, mělo velikou moc. Mnozí byli osloveni pravdami, které zvěstovali, a počet věřících rostl.“ (AA 256; PNL 148)

Aplikace

V závěru první kapitoly Pavel připomněl, že Ježíš vysvobozuje od „přicházejícího hněvu“. Jak tomu rozumíš? Jak to souvisí s jeho vzkříšením? Proč je pro nás tak důležité toto zaslíbení? (Viz také 1K 15,12–17; J 11,24.25; Da 12,2.)

Podněty k zamyšlení

„Když za Pavlem během jeho pobytu v Korintě přišli z Makedonie Silas a Timoteus, velmi ho to potěšilo. Přinesli mu ‚radostnou zprávu‘ o ‚víře a lásce‘ těch, kteří při první návštěvě poslů evangelia v Tesalonice přijali pravdu (1Te 3,6). Pavel měl k těmto věřícím, kteří zůstali Bohu věrní navzdory zkouškám a protivenství, vřelý vztah. Toužil po osobním setkání s nimi, ale tehdy to nebylo možné; proto se rozhodl jim napsat.

V dopise tesalonickému sboru vyjadřuje apoštol svou vděčnost Bohu za radostnou zprávu o jejich růstu ve víře. ...

‚Stále vzdáváme díky Bohu za vás za všechny a ustavičně na vás pamatujeme ve svých modlitbách; před Bohem a Otcem naším si připomínáme vaši činnou víru, usilovnou lásku a vytrvalou naději v našeho Pána Ježíše Krista.‘

Mnozí z tesalonických věřících ‚se obrátili od model‘, aby ‚sloužili Bohu živému a skutečnému.‘ ... Apoštol prohlásil, že svým věrným následováním Pána ‚se stali příkladem všem věřícím v Makedonii a v Acháji.‘“ (AA 255,256; NUD 148)

Otázky k rozhovoru

- 1. Přemýšlejte znovu nad tématem lidských vzorů a příkladů. Kdy pro nás mohou být požehnáním a pomocí? Kdy je třeba být ale raději opatrný? Proč?*
- 2. Velkou část Pavlova dopisu tvoří modlitba díky za to, co Bůh vykonal pro křesťany v Tesalonice. Jaký prostor mají modlitby chval a díky v našem duchovním životě – v osobním i církevním?*
- 3. Co by asi ostatní napsali o vašem sboru? Jak by zhodnotili vaši víru a jaký obrázek by si podle vás udělali o křesťanství? Byli byste tím potěšeni?*
- 4. Proč je důležité umět pochválit druhé? Nemůže to chváleného vést k pýše? Umíte ostatní dostatečně a přitom moudře chválit?*
- 5. Přemýšlejte společně nad tím, jakou roli hraje v naší víře učení o Ježíšově druhém příchodu. Je pro vás den „přicházejícího hněvu“ něčím děsivým, nebo naopak nadějí? Proč?*

Shrnutí

Pavel s radostí vzdával Bohu díky za mnohé viditelné důkazy toho, že jeho moc proměňuje životy věřících v Tesalonice. Zveřejněním této modlitby v dopise chtěl apoštol své duchovní sourozence motivovat k trvalému růstu ve víře a ve snaze přinést evangelium dalším lidem v okolí.